

Chronograf

EUROPEJSKI

01.07.2025 – „Silna Europa w zmieniającym się świecie” – to hasło rozpoczynającej się duńskiej prezydencji w Radzie UE. Duńska prezydencja w Radzie UE „będzie działała na rzecz silnej i zdecydowanej UE, która bierze odpowiedzialność za własne bezpieczeństwo i wzmocnienie swojej konkurencyjności”. Jednak, „wymaga to od UE dostosowania słów do działań i sprostania wyzwaniom, przed którymi stoi” i przypomina, że do zbudowania bezpieczniejszej i bardziej konkurencyjnej Europy niezbędna jest zielona transformacja.

03.07.2025 – nauczyciele, programiści i decydenci są najbardziej narażeni na wpływ sztucznej inteligencji – wynika to z badań przeprowadzonych przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej (JRC). JRC opracowało metodologię oceny „ekspozycji na AI” dla ponad 100 zawodów, łącząc dane z testów AI z wymaganymi zdolnościami poznawczymi i zadaniami zawodowymi. Ba-

danie pokazuje, że profesje wymagające zaawansowanego rozumowania, takie jak nauczyciele, inżynierowie, analitycy danych czy urzędnicy, są bardziej narażone na wpływ AI niż zawody manualne, jak sprzątacze czy robotnicy budowlani, są mniej zagrożone, ponieważ AI słabo radzi sobie z zadaniami sensomotorycznymi.

07.07.2025 – mimo kryzysu demograficznego Polska wypada w UE nie najgorzej – dzieci jest w 25,6 proc. W polskich gospodarstwach domowych, podczas gdy w całej UE to 23,6 proc. Eurostat prognozuje jednak, że za 30 lat populacja Polski zmniejszy się o 4 mln. W UE 76 proc. gospodarstw nie ma dzieci, a najczęściej jest jedno dziecko (49,8 proc.). Najwięcej rodzin z dziećmi jest na Słowacji (35,6 proc.), najmniej w Finlandii (18 proc.). Polska ma mało rodzin z trójką lub więcej dzieci, ale dużo z jednym potomkiem. Samotnych rodziców jest w UE 12,7 proc., najwięcej w krajach bałtyckich, najmniej na Słowacji, Grecji i Słowenii. W Polsce w 2023 roku

urodziło się 250,8 tys. dzieci — najmniej w powojennej historii, a liczba mieszkańców spadła do 37,5 mln, malejąc o 147 tys. w ostatnim roku. Wskaźnik starości wynosi 141, co oznacza, że na 100 dzieci przypada 141 osób powyżej 65 lat.

10.07.2025 - w reakcji na rosnącą liczbę dzieci z nadwagą i otyłością coraz więcej krajów europejskich zaostrza przepisy dotyczące reklam niezdrowej żywności. Norwegia wprowadziła jeden z najsurowszych zakazów, obejmujący m.in. słodycze, napoje energetyczne i fast food, zakazując reklam skierowanych zarówno bezpośrednio do dzieci, jak i pośrednio przez dorosłych. Podobne działania podejmują Bułgaria i Dania. WHO informuje, że w 2022 roku ponad miliard osób na świecie zmagало się z otyłością, a liczba ta stale rośnie. W UE reklamy niezdrowej żywności regulowane są przez dobrowolną inicjatywę „EU Pledge”, która jednak jest krytykowana za nieskuteczność — firmy nadal reklamują niezdrowe produkty dzieciom. Badania pokazują, że już pięciominutowa ekspozycja na takie reklamy zwiększa dzienne spożycie kalorii o ponad 130 kcal. Komisja Europejska wspiera samoregulację i nie planuje zakazu reklam w nowym Planie Działań na 2025 rok, jednak eksperci apelują o wiążące przepisy do 2026 roku, podkreślając konieczność ochrony zdrowia dzieci.

14.07.2025 - Szwecja rozważa podniesienie górnej granicy wieku poborowego dla byłych oficerów wojskowych z 47 do 70 lat, aby zapewnić gotowość armii w czasie kryzysu.

30.07.2025 - ceny żywności w Europie różnią się znacznie — nawet między miastami tego samego kraju. Według analizy Deutsche

Banku opartej na „Grocery Index” najdroższe są Genewa i Zurych, gdzie koszyk zakupowy jest droższy niż w Nowym Jorku. Wysokie ceny odnotowano także w Oslo, Paryżu i Luksemburgu. Miasta takie jak Londyn, Wiedeń czy Kopenhaga mają średnie ceny, natomiast najtańsze zakupy zrobimy w Budapeszcie, Warszawie i Pradze — tam koszyk kosztuje około 60 proc. mniej niż w najdroższych miastach. Różnice wynikają z poziomu dochodów, kosztów pracy, transportu, podatków oraz lokalnej produkcji żywności. Te informacje warto uwzględnić, planując podróż lub przeprowadzkę.

30.07.2025 - co roku dziesiątki nieuleczalnie chorych z Europy podróżują do Belgii i Szwajcarii, by poddać się eutanazji, niedostępnej w większości krajów UE, w tym w Polsce. Belgia i Szwajcaria to jedyne państwa UE, które legalizują eutanazję dla obcokrajowców. W 2024 roku do Belgii udało się 120 pacjentów, głównie z Francji. W Szwajcarii, gdzie eutanazja jest dozwolona od 1942 roku, w zeszłym roku było 280 przypadków, głównie obcokrajowców. Kilka krajów europejskich – m.in. Austria, Niemcy, Holandia, Hiszpania – również dopuszcza wspomaganą śmierć. W Polsce eutanazja jest zakazana, a za pomoc grozi kara więzienia, choć sąd może ją złagodzić. Mimo to niemal połowa Polaków popiera prawo do eutanazji dla nieuleczalnie chorych. Komisja Europejska nie planuje działań w tej kwestii, pozostawiając decyzje państwom członkowskim. Koszty eutanazji różnią się znacznie – w Szwajcarii są nawet kilkukrotnie wyższe niż w Belgii. Dyskusje nad legalizacją trwają w kilku krajach, m.in. we Francji, Wielkiej Brytanii i Włoszech.